

Измене и допуне Закона о порезу на доходак грађана

Пореске вести, мај 2013.године

На скупштинској седници одржаној дана 29. маја 2013. године усвојене су измене и допуне Закона о порезу на доходак грађана (у даљем тексту: Закон). Циљ ових пореских вести је да све заинтересоване упозна са најважнијим изменама и допунама Закона. Закон је ступио на снагу 30. маја 2013. године.

Према објављеним разлозима за доношење закона, суштина је да се новим законским решењима постигну следећи циљеви:

1. повећање праведности опорезивања дохотка грађана;
2. смањење административних трошкова спровођења пореских обавеза;
3. усаглашавање и осавремењивање постојећих одредби у складу са променама других прописа, али и променама у изворима и облицима примања појединаца које су резултат промена у начину пословања српске привреде.

У наставку наводимо најважније измене и допуне Закона.

Пореско резидентство

Изменама и допунама Закона прецизирају се постојеће одредбе о пореском резидентству (у даљем тексту: резидентство) физичких лица, а пре свега моменат у ком лице постаје, или престаје да буде резидент Републике Србије, у складу са критеријумом од 183 дана.

Суштински, наводи се да се лице сматра резидентом од момента када је први пут ушло на територију Републике, а престаје да буде резидент моментом када коначно напусти територију Републике, осим у случају када се то физичко лице може сматрати резидентом по критеријуму регистрованог пребивалишта или центра пословних и животних интереса. То би значило да у случају да физичко лице уђе на територију Републике 1. јула 2013. године, а коначно је напусти 3. јуна 2014. године, он ће се сматрати пореским резидентом Србије за 2013. годину за период од 1. јула до 31. децембра 2013. године, а за 2014. годину од 1. јануара до 3. јуна 2014. године, осим уколико се то физичко лице може сматрати резидентом по критеријуму регистрованог пребивалишта или центра пословних и животних интереса.

Новитет је одредба којом се наводи да ће се лице сматрати резидентом Србије од момента првог уласка на територију Србије уколико је у том моменту знало да ће испунити законске услове за резидентство Србије.

Додатно, дефинисано је да ће се за потребе утврђивања трајања боравка на територији Републике Србије (ради одређивања испуњења услова од 183 дана), пуним даном боравак у Републици сматрати и боравак у било ком делу дана између 00 и 24 часа, осим уколико се лице тај период не проведе у транзиту кроз Србију.

Коначно, напомињемо да се у складу са изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана као и изменама и допунама Закона о пореском поступку и пореској администрацији пореско резидентство стране државе у складу са закљученим Уговорима о избегавању двоструког опорезивања може доказивати како оверавањем ПОР обрасца који је прописало Министарство надлежно за послове финансија, тако и овереним преводом обрасца о пореском резидентству који издаје и оверава надлежан орган стране државе.

Порез на зараде

Пореска стопа и неопорезиви износ

Изменама и допунама Закона смањује се стопа пореза на зараде са 12% на 10% уз истовремено повећање неопорезивог износа са садашњих 8.776 динара на 11.000 динара месечно.

Добровољно здравствено осигурање

Изменама Закона дефинисано је да се и премије добровољног здравственог осигурања које послодавац плаћа за запослене – осигуранике изузимају из основице за опорезивање зараде до износа од 5.214 динара месечно.

Давања запосленима која се сматрају зарадом

Изменама су уведена и јасна правила за укључивање различитих облика исплате подстицајног дела зараде запосленима (бонуси, акције, опције на акције и други видови награђивања запослених) независно од тога да ли их исплаћује непосредно послодавац или лице повезано са послодавцем.

Хартије од вредности

Хартије од вредности (у даљем тексту: ХОВ) које запослени прими од послодавца (укључујући и примања ХОВ на основу правила о награђивању) или од са њим повезаног лица, осим акција стечених у поступку својинске трансформације, сматраће се зарадом у моменту стицања права располагања на њима. Изузетак је ситуација у којој послодавац сноси трошак ХОВ које са њим повезано лице даје запосленом – тада се такво примање сматра зарадом у моменту у којем послодавац евидентира наведени трошак у својим пословним књигама.

Основица пореза на зараде код преноса права располагања на ХОВ је тржишна вредност ХОВ у моменту стицања права располагања, увећана за припадајуће обавезе из зараде. Уколико је запослени плаћао одређену повлашћену цену за ХОВ, основица ће бити умањена за тако плаћени износ. Уколико је тржишна вредност изражена у иностраној валути, за утврђивање динарске противвредности користи се средњи курс НБС на дан стицања права располагања на датим ХОВ.

Тржишну вредност ХОВ утврђује исплатилац зараде у моменту преноса права располагања.

Примања чињењем или пружањем погодности

Изменама и допунама Закона, одређено је да се у случају примања запослених чињењем или пружањем погодности, под чиме се првенствено подразумевају коришћење службеног возила у приватне сврхе или стамбених зграда и станова, пореска основица умањује за износ који је запослени платио (као закупнину или накнаду за коришћење службеног возила). С друге стране, пореска основица се увећава за припадајуће обавезе из зараде.

Када је у питању утврђивање пореске основице, новитет је да у случају да послодавац плаћа закупнину свом запосленом, износ те закупнине се узима као пореска основица уместо досадашњег решења да се у обзир узима тржишна цена закупнине у месту у коме се налази непокретност.

Лична зарада предузетника

Уводи се лична зарада предузетника који порез на доходак грађана плаћају на стварно остварен приход од самосталне делатности, као основица за порез на зараду и доприносе за обавезно социјално осигурање. Увођењем концепта личне зараде предузетника, овим обвезницима се омогућава да сами одреде који део њиховог нето прихода представља примање од рада на који плаћају порез и доприносе на зараду, као и сви остали обвезници пореза и доприноса на зараде, а који део представља добит на који се примењује стопа од 10%.

Сходно томе, предузетнику се као порески расход у пореском билансу признаје исплаћена лична зарада, односно новчани износ евидентираног месечног примања увећан за припадајуће обавезе из зараде.

Приход од издавања непокретности

Приход од издавања сопствених непокретности новим изменама Закона сврстан је у приходе од капитала, с тим да се опорезује по стопи од 20% након признавања нормираних трошкова од 25% (50% за издавање путницима и туристима за које је плаћена боравишна такса). Порески обвезник има могућност да захтева признавање стварних трошкова, уз подношење одговарајућих доказа.

Рок за подношење пореске пријаве је 30 дана од дана закључења уговора о издавању непокретности.

Приход од издавања непокретности обухвата закупнину увећану за вредност свих извршених обавеза и услуга на које се обавезао закупца (са изузетком трошкова насталих током закупа који зависе од обима потрошње закупца као што су нпр. трошкови струје, телефона и сл.).

Ликвидациони вишак

Изменама Закона дефинисано је да се дивидендом, у смислу одредби о опорезивању прихода од капитала, сматра и ликвидациони остатак изнад вредности уложеног капитала. Стопа пореза на дивиденду износи 15%.

Годишњи порез на доходак грађана

Изменама и допунама Закона појашњено је да годишњи порез на доходак грађана плаћају и нерезиденти за доходак остварен на територији Републике Србије, уколико њихов годишњи доходак премашује троструки износ просечне годишње зараде по запосленом исплаћене у Србији у години за коју се утврђује порез.

Додатно, дефинисано је да се доходак за опорезивање увећава за износ који је обвезник примио на име повраћаја доприноса за обавезно социјално осигурање, док се умањује за порезе и доприносе за обавезно социјално осигурање плаћене у Републици, на терет лица које је остварило опорезиви приход.

Напомињемо да и поред чињенице да се приход од издавања сопствених непокретности сматра приходом од капитала према новим изменама такав приход и даље улази у основицу за обрачун годишњег пореза на доходак грађана.

Рок за подношење пореске пријаве продужен је до 15. маја.

Самоопорезивање

Једна од важнијих измена која би требало да представља значајно административну олакшицу јесте смањење административних трошкова спровођења пореских обавеза увођењем самоопорезивања као начина утврђивања пореске обавезе за већи круг обвезника.

Пореска обавеза утврђује се самоопорезивањем:

- на приход од самосталне делатности за предузетника који води пословне књиге;
- на капиталне добитке;
- на приходе које исплаћује исплатилац који није правно лице или предузетник, и то: на приходе од ауторских права и права сродних ауторском праву и права индустријске својине; камате; приходе од издавања непокретности и давања у закуп покретних ствари; остале приходе;
- као и у свим случајевима у којима исплатилац прихода нема обавезу да обрачуна порез, дакле, када обвезник остварује зараде и друге приходе у или из друге државе, код дипломатског или конзуларног представништва стране државе, односно међународне организације или код представника и службеника таквог представништва, односно организације, као и ако од нерезидентног исплатиоца остварује зараду по основу правила награђивања.

Општи рок за подношење пореских пријава у случају самоопорезивања је 45 дана од дана остваривања прихода. У наведеном року неопходно је и измирити утврђену пореску обавезу.

Дати рок не примењује се на пријаву капиталног добитка, прихода од издавања непокретности и давања у закуп покретних ствари.

Паушално опорезивање

Изменама Закона прописан је нови лимит на који се може плаћати порез од самосталне делатности на паушално утврђен приход. Уместо досадашњих 3.000.000 динара нови лимит постављен је на 6.000.000 динара.

Поред тога, прописано је да се право на паушално опорезивање не може признати предузетнику који обавља делатности из области рачуноводствених, књиговодствених и ревизорских послова, послова пореског саветовања и рекламирања и истраживања тржишта.

Капитални добици

Изменама и допунама Закона уведено је и пореско ослобођење по основу капиталног добитка код исплата акумулираних средстава из добровољних пензијских фондова које се исплаћују сагласно закону који уређује ту област.

Поред тога, не постоји обавеза плаћања пореза на капитални добитак код преноса трајног права коришћења и права грађења на градском грађевинском земљишту.

С друге стране, пренос дужничких ХОВ више није изузет од опорезивања порезом на капиталну добит, осим уколико издавалац тих ХОВ није аутономна покрајина, локална самоуправа, Република или НБС.

Такође, разлика настала преносом права, удела или ХОВ, када су стечени наслеђем у првом наследном реду не сматра се опорезивим капиталним добитком.

Капитални добитак (или губитак) дефинисан је на исти начин за све опорезиве преносе, као разлика између продајне цене и набавне цене, остварена преносом.

Рок за подношење пријаве пореза на капиталну добит је продужен са 15 на 30 дана.

Рок за подношење пријаве почиње да тече од дана закључења уговора о преносу стварних права на непокретностима, уговора о преносу ауторских и сродних права и права индустријске својине, као и удела у капиталу правних лица. Када су у питању ХОВ, рок почиње да тече од истека сваког полугодишта у којем је извршен пренос ХОВ.

Остали приходи

У остале приходе сврстано је и узимање из имовине и коришћење услуга привредног друштва од стране власника друштва за приватне потребе, као и приходи од давања у подзакуп непокретности.

Новим изменама Закона, утврђено је да се порез на друге приходе не плаћа на примања физичког лица – клијента банке, када банка отпише потраживања према дужнику, под условом да:

- су трошкови утужења датог дужника већи од укупног износа потраживања банке
- се отпис признаје као расход, у складу са одредбама Закона о порезу на добит правних лица.

Дакле, ослобођење је проширено на сва ненаплатива потраживања банке према клијенту – физичком лицу (уз испуњење наведених услова), а не само потраживања по основу стамбеног кредита.

Порез на остале приходе неће се плаћати ни у случају отписа преосталог потраживања банке од дужника који је, у складу са уговором о поравнању закљученог са банком, део свог дуга по основу кредита за куповину непокретности вратио банци продајом дате непокретности по цени приближној уобичајеној тржишној цени, али уз испуњење додатног услова да је конкретно потраживање сврстано у потраживање за које се утврђује 100% резерве за процењене губитке.

Ступање на снагу

Закон је ступио на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“ дакле 30. маја 2013..

Они исплатиоци који до дана почетка примене овог Закона изврше уплату дела зараде, односно накнаде зараде, примењиваће одредбе претходно важећег закона на исплату преосталог дела дате зараде.

Измене и допуне Закона ће се примењивати на утврђивање годишњег пореза на доходак грађана за 2013. годину.

Одредбе измена и допуна Закона којима се уређује паушално опорезивање примењују се на утврђивање обавезе почев за 2014. годину, осим одредбе којим се граница за паушално опорезивање подиже са 3 на 6 милиона динара укупног промета. Дата одредба ће се примењивати од дана ступања Закона на снагу.

Одредбе Закона које уређују утврђивање пореза самоопорезивањем примењиваће се од 1. јануара 2014. године, осим у случају обвезника који плаћа порез на стварни приход од самосталне делатности, који се може одредити да од 1. јула 2013. године исплаћује личну зараду као своје лично примање.

Од 1. јануара 2014. године примењиваће се и измене којима се приход од непокретности сматра приходом од капитала.

Коначни обрачун пореза на стварне приходе од самосталне делатности за 2013. годину вршиће се у складу са новим изменама и допунама.

Контакти

Уколико имате додатних питања или желите више информација, молимо Вас да контактирате наше стручњаке:

Срђан Петровић
Партнер

Теразије бр. 8
Тел: + 381 11 3812 222
spetrovic@deloittece.com

Татјана Миленковић
Руководилац

Теразије бр. 8
Тел: + 381 11 3812 168
tmilenkovic@deloittece.com

Светислав В. Костић
Директор

Теразије бр. 8
Тел: + 381 11 3812 148
skostic@deloittece.com

Дејан Мраковић
Виши саветник

Теразије бр. 8
Тел: + 381 11 3812 172
dmrakovic@deloittece.com

Deloitte се односи на DeloitteToucheTohmatsuLimited, правно лице основано у складу саправом Уједињеног Краљевства Велике Британије и Северне Ирске (изворно "UK privatecompanylimitedbyguarantee"), и мрежу његових чланова, од којих је сваки засебан и самосталан правни субјект. Молимо Вас да посетите www.deloitte.com/rs/o-nama за детаљнији опис правне структуре DeloitteToucheTohmatsuLimited и њених друштава чланица.